

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.10/2024/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. április 24. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

V É G Z É S T:

A választás rendje elleni büntett miatt Terhelt1 ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2023. december 7. napján kihirdetett 20.B.188/2023/9. számú ítéletét helybenhagyja.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Fővárosi Törvényszék – a terhelt beismerő és tárgyalásról lemondó nyilatkozatának elfogadását követően – a 2023. december 7. napján tartott előkészítő ülésen meghozott és kihirdetett 20.B.188/2023/9. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat választás rendje elleni büntett [Btk. 350. § (1) bekezdés d) pont 2. fordulat] miatt 200 napi tétel, napi tételenként 2.500, összesen 500.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy azt meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Rendelkezett még a bűnjelekről, valamint kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 422.767 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása végett, a védő pedig – a perorvoslati nyilatkozat bejelentésére fenntartott három munkanapon belül – elsődlegesen próbára bocsátás alkalmazása, másodlagosan a kiszabott pénzbüntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] Az ügyészség fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette azon álláspontját, hogy a kiszabott büntetés nem alkalmas a büntetési célok megvalósítására, sem

az általános, sem az egyéni megelőzésre. Kifogásolta, hogy a bíróság nem vette figyelembe azt, hogy a bűncselekmény elkövetése révén sérül a hatalom gyakorlásában való demokratikus részvételi módszerek zavartalan működése, valamint a lakosság közjogi akaratnyilvánítása eredményének a megbízhatósága.

[4] A védő a fellebbezését írásban csak annak bejelentésekor indokolta röviden azzal, hogy a pénzbüntetés eltúlzottnak tartja, mert védence személyes körülményeire, a bűnösségére is kiterjedő beismerésére, a bűncselekmény tárgyi súlyára, valamint az eset összes enyhítő körülményére tekintettel a büntetés célja a próbára bocsátás alkalmazásával is elérhető.

[5] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség 2024. január 11-én kelt BF.905/2023/3. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak. A felülbírálatra tanácsülés kitűzését indítványozta azzal, hogy az esetlegesen tartandó nyilvános ülésen az ügyészség nem kíván részt venni. Kifejtette, hogy a törvényszék a perrendi szabályokkal összhangban folytatta le az eljárást, hatályon kívül helyezést eredményező abszolút vagy relatív eljárási szabálysértést nem vétett.

[6] Kitért arra, hogy a vádlott a bűnösségét elismerte, a tárgyaláshoz való jogáról lemondott, és a beismerő nyilatkozatát a törvényszék a Be. 504. § (1)-(3) bekezdésében írtak szerint törvényesen fogadta el. A bűnösségre vont következtetést, a jogi minősítést törvényesnek tartotta.

[7] A büntetéskiszabási körülményeket érintően azonban egyetértett az ügyészi fellebbezés indokolásban írtakkal, s hangsúlyozta azt is, hogy az elsőfokú bíróság azokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte, így nem tulajdonított kellő szerepet a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottságának és annak, hogy a vádlott cselekményével érintett hamis ajánlások nélkül a vádlott nyilvántartásba vételére sem kerülhetett volna sor, így nem indulhatott volna a választáson, ezáltal a választói akaratot el is térítette, ami a cselekmény konkrét tárgyi súlyát nagymértékben növeli. Az elsőfokú ítélet járulékos rendelkezéseivel egyetértett.

[8] Összességében azt indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg, Terheltl vádlott büntetését oly módon súlyosítsa, hogy vele szemben a Btk. 36. §-a alapján szabjon ki határozott ideig tartó szabadságvesztés büntetést, melynek végrehajtási fokozatát a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtönben határozza meg, egyúttal a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdései alapján annak végrehajtását próbaidőre függessze fel, a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapítsa meg a vádlott feltételes szabadságra bocsátásának időpontját, egyebekben az ítéletet hagyja helyben. Kitért arra is, hogy a vádlott az előzetes mentesítésre érdemtelen.

[9] Az ítéltábla a fellebbezéseket a Be. 598. § (2) bekezdés 2. fordulata szerinti tanácsülésen bírálta el, tekintettel arra, hogy nyilvános ülés kitűzését a jogosultak egyike sem indítványozta.

[10] Az ellentétes irányú fellebbezések nem vezettek eredményre.

[11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kétirányú fellebbezéssel támadott ítéletét és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 590. § (3) bekezdése értelmében csak a fellebbezéssel támadható részében bírálta felül, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát végzéssel elfogadta, így a fellebbezés a bűnösség megállapítása és a váddal egyező tényállás, valamint minősítés ellen a Be. 580. § (2) bekezdés a) és b) pontja értelmében törvényben kizárt, valamint, hogy az ügyészség és a védelem is kizárólag a kiszabott büntetést sérelmezte [Be. 583. § (3) bekezdés a) pont].

[12] A Be. 590. § (5) bekezdése alapján ugyanakkor a korlátozott felülbírálat kiterjedt a hatályon kívül helyezést eredményező feltétlen és relatív eljárási szabálysértések vizsgálatára, a bűnösségre vont következtetés okszerűségére és a bűncselekmény minősítésére is.

[13] Ezen túlmenően az ítéltábla a Be. 590. § (7) bekezdésben írtak alapján felülbírálat alá vonta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezéseket, illetve ilyen rendelkezések meghozatalának szükségességét is.

[14] Ennek eredményeképpen megállapította, hogy a büntetőeljárás megszüntetésének Be. 567. § (1) és (2) bekezdésében írt okai nem állnak fenn [Be. 607. § (1) bekezdés], továbbá, hogy a törvényszék a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt abszolút, illetőleg a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti relatív, az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértést nem vétett.

[15] A vádlott figyelmeztetése hiánytalanul megtörtént, a beismerő és tárgyalásról lemondó nyilatkozatának elfogadására a Be. 504. § (2) bekezdésben írt törvényi feltételekkel került sor, és az e törvényhely (3) bekezdésével összhangban állt.

[16] A védővel eljáró vádlottnak a figyelmeztetésekre adott válaszaiból ugyanis egyértelműen kiderül, hogy nyilatkozata természetével és annak következményeivel tisztában volt. Az eljárás iratai között nem található olyan, amelyben a vádlott beszámítási képességének megkérdőjelezhető adat fellelhető lenne és a vádlottnak a bíróság kérdésére adott válaszai ugyanúgy nem támasztanak kételyt beszámítási képességével szemben, mint ahogy a személyi körülményeivel kapcsolatban feltárt tények is annak ellenkezőjére utalnak. Az eljárás iratai – beleértve a lefoglalt ajánlóíveket és az írásszakértői véleményt is – a beismerő nyilatkozat tartalmát alátámasztják.

[17] Az elsőfokú bíróság a Be. 562. § (2) bekezdésében biztosított lehetőséggel élve röviden indokolta határozatát. Az ennek megfelelően szerkesztett ítélet a Be. 561. § (3)

bekezdés a) – c) és e) pontjában, valamint a Be. 564. § (4) bekezdésében meghatározott kötelező elemeket tartalmazza.

[18] Az elsőfokú bíróság – a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata, annak elfogadása és az azzal összhangban álló ügyiratok alapján megállapított és a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja, illetőleg Be. 606. § (3) bekezdése szerint irányadó tényállásból, melynek megalapozottságát a másodfokú bíróság nem vizsgál(hat)ta – okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, s a cselekmény minősítése is törvényes, bár erre vonatkozó érdemi jogi indokolás az elsőfokú ítéletben nem szerepelt.

[19] A Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a választás rendje elleni bűncselekményt az követi el, aki a választási eljárásról szóló törvény vagy a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés során jogosulatlanul aláír, hamis adatokat tüntet fel. A tényállás keretdiszpozíció, annak tartalma a választójog gyakorlását szabályozó anyagi jogi és eljárásjogi normák rendelkezései alapján határozható meg. Jelen esetben az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény határozza meg a kerettényállást kitöltő anyagi jogi szabályokat, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. tv. pedig többek között az országgyűlési képviselő választás során irányadó eljárási szabályokat. A Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontban meghatározott alapeset elkövetési magatartása kettős: a jogosulatlan aláírást, illetve vagylagos jelleggel a hamis adatok feltüntetését kriminalizálja. Jogosulatlan aláírás elsősorban az ajánlóív vagy az aláírásgyűjtő ív kiállításának jogszerűtlensége esetében fordulhat elő. Mindez azt jelenti, hogy az irányadó anyagi jogi szabályozás alapján az elkövető a képviselő választáson ajánlás jogával nem rendelkezik (például közügyektől eltiltás mellékbüntetés hatálya alatt áll). Jogosulatlan aláírást eredményez ugyanazon jelölt többszöri ajánlása is. Hamis adatok feltüntetése a választási eljárás során felmerülő adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése körében (például az ajánlóívek kitöltésekor) valósulhat meg, és csak azon adatokra nézve követhető el e bűncselekmény, amelyek a részvételi jog törvényes gyakorlása szempontjából jelentőséggel bírnak. A 2013. évi XXXVI. törvény 122. §-a határozza meg azokat az adatokat, amelyek feltüntetése ebből a szempontból jelentőséggel bír. A (6) bekezdés szerint ilyen az ajánlást gyűjtő személy neve, személyi azonosítója vagy személyazonosságát igazoló hatósági igazolványa száma és aláírása. Jelen esetben a vádlott azzal a magatartásával, hogy az irányadó tényállás szerint valótlannul saját magát tüntette fel aláírásgyűjtőként, nem jogosulatlanul írt alá, hanem valótlannul nyilatkozatot tett, azt a valótlannul nyilatkozatot, mely szerint ő gyűjtötte az aláírásokat, holott ez nem így történt. Ezzel a cselekményével a Btk. 350. § (1) bekezdés d) pontjának 2. fordulataiban meghatározott elkövetési magatartást megvalósította. A tényállásban írt cselekvőség tehát a választás rendje elleni bűncselekmény az ajánlóíveken a hamis adatok feltüntetése elkövetési magatartásának felel meg, ahogyan azt a törvényszék helyesen megállapította.

[20] A jogi minősítés körében indokolt még kitérni arra is, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a „hamis adat feltüntetése” elkövetési fordulat szükségképpen hamis magánokirat készítésével jár együtt, amelynek felhasználása esetén (pl. a választási irodában történő leadás alkalmával) nem létesül valóságos halmazat a Btk. 345. §-ban meghatározott hamis magánokirat felhasználása vétségével (BH2017.109.).

[21] A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket a törvényszék túlnyomórészt feltárta, azonban mivel súlyosító körülményt nem tárt fel, értelemszerűen nem vette figyelembe e körben a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottságát sem. Ezzel kapcsolatban rögzítendő, hogy a választással összefüggő bűncselekmények és szabálysértések száma e cselekmények jellegéből adódóan az egyes választási időszakokban értelemszerűen megnő, amely jelenség a jogi értelemben vett elszaporodottság fogalmának nem feleltethető meg, e cselekmények gyakorlatilag szezonális jellegűek, eseményhez kötöttek. Elszaporodottság abban az esetben lenne megállapítható, ha az egyes választási ciklusokban időben előre haladva lenne tapasztalható a hasonló bűncselekmények számának hirtelen növekedése vagy egyes területeken elterjedtebbek lennének. Ilyen adat azonban nem áll rendelkezésre, és az ítéltábla ítélezésén alapuló hivatalos ismeretei szerint sem nőtt e bűncselekmények számaránya.

[22] Az ügyészi fellebbezésben írt további indokok valójában a bűncselekmény tárgyi súlyát érintő kérdések, és ezek közül azzal egyetértett a másodfokú bíróság, hogy azt jelentősen fokozta, miszerint az elkövetett cselekménnyel a szó klasszikus értelmében vett csalás útján érte el a vádlott azt, hogy jelöltként állítható legyen, a csalás nélkül nem indulhatott volna az országgyűlési választáson. Így a bűncselekmény káros következményeképpen ténylegesen eltérítette a választói akaratot.

[23] Azonban a cselekmény általános és konkrét tárgyi súlyát az elkövető társadalomra veszélyességének csekély foka, és a javára írható számos enyhítő körülmény nyomatéka ellensúlyozza.

[24] A vádlott az előkészítő ülésen beismerte bűnösségét, így a bizonyítási eljárást sommásan tudta lefolytatni a törvényszék, ekként a beismerő nyilatkozat nagy nyomatékú értékelése maradéktalanul helytálló.

[25] S ugyanígy – de csak rendkívül kis mértékben – az időmúlás enyhítő tényezőként történt értékelése, mert annak két évet alig meghaladó tartama az egyébként is alacsony büntetési tétel felső határát legfeljebb csak közelítette, és a vádlott az eljárás során kényszerintézkedés hatálya alatt sem állt.

[26] Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan alappal tulajdonított enyhítő hatást a vádlott büntetlen előéletének, ami nyomatékos enyhítő körülmény, továbbá annak is, hogy kiskorú gyermekéről gondoskodik.

[27] A teljeskörűen feltárt bűnösségi körülmények alapján, azokat a cselekmény tárgyi súlyával is összevetve, az elsőfokú bíróság helyesen, a Btk. 79. §-ában írt büntetési célokkal összhangban, a Btk. 80. §-a szerinti büntetési kiszabási elvek szem előtt tartásával választotta meg a büntetés nemét, és annak mértéke is törvényes.

[28] Az elsőfokú bíróság által alkalmazott pénzbüntetésnél sem súlyosabb, sem enyhébb szankció alkalmazása a cselekmény tárgyi súlya folytán sem volt indokolt, mint ahogy ez utóbbi ellenkezett volna az általános megelőzés törvényi céljával is.

[29] Az ítélet egyéb rendelkezései szintén törvényesek.

[30] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 598. § (2) bekezdés 2. fordulata szerinti tanácsülésen a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Budapest, 2024. április 24.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.

dr. Cserni János s. k.

dr. Raczky Katalin s. k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 20.B.188/2023/9. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.10/2024/5. számú végzésével 2024. április 24. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. április 24.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.

a tanács elnöke